

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת ואליד אלהואשלה

פ/25/3309

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – שינוי המונח נכה), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 1 בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, בהגדרה "הסכום הבסיסי", בפסקה (1) שבה, בכל מקום, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
2. תיקון סעיף 10 בחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
3. תיקון סעיף 50 בחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
4. תיקון סעיף 62א בחוק העיקרי, בכותרת השוליים, במקום "נכה" יבוא "עם מוגבלות".
5. תיקון כותרת פרק ט' בחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
6. תיקון סעיף 195 בחוק העיקרי –
 - (1) בהגדרה "נכה", בכל מקום, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות" ובמקום "כנכה" יבוא "כאדם עם מוגבלות";
 - (2) בהגדרה "עקרת בית נכה", במקום "נכה" יבוא "עם מוגבלות".
7. תיקון סעיף 196 בחוק העיקרי –
 - (1) בכותרת השוליים, במקום "לגמלת נכות" יבוא "לגמלת מוגבלות";
 - (2) בכל מקום, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות" ובמקום "ונכה" יבוא "ואדם עם מוגבלות".
8. תיקון סעיף 197(ב)(3) בחוק העיקרי, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות".
9. תיקון סעיף 198 בחוק העיקרי, במקום "נכה" יבוא "עם מוגבלות".

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התש"ף, עמ' 323.

- תיקון סעיף 199 10. בסעיף 199 לחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
- תיקון סעיף 200 11. בסעיף 200 לחוק העיקרי, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות" ובמקום "לנכה" יבוא "לאדם עם מוגבלות".
- תיקון סעיף 201 12. בסעיף 201 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות".
- תיקון סעיף 202 13. בסעיף 202 לחוק העיקרי, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות", במקום "לנכה" יבוא "לאדם עם מוגבלות" ובמקום "הנכות" יבוא "המוגבלות".
- תיקון סעיף 203 14. בסעיף 203 לחוק העיקרי, במקום "ונכה" יבוא "ואדם עם מוגבלות" ובמקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
- תיקון סעיף 206 15. בסעיף 206 לחוק העיקרי, במקום "לנכה" יבוא "לאדם עם מוגבלות", במקום "הנכים" יבוא "האנשים עם המוגבלות", במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות", במקום "נכות" יבוא "מוגבלות" ובמקום "שהנכה" יבוא "שהאדם עם מוגבלות".
- תיקון כותרת סימן ד' בפרק ט' לחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
ד' בפרק ט'
- תיקון סעיף 208 17. בסעיף 208 לחוק העיקרי, בכל מקום למעט בסעיף קטן (ה), במקום "נכות" יבוא "מוגבלות", במקום "הנכות" יבוא "המוגבלות" ובמקום "הנכים" יבוא "האנשים עם המוגבלות".
- תיקון סעיף 209 18. בסעיף 209 לחוק העיקרי, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות" ובמקום "לנכה" יבוא "לאדם עם מוגבלות".
- תיקון סעיף 210 19. בסעיף 210 לחוק העיקרי, במקום "הנכה" יבוא "האדם עם מוגבלות".
- תיקון סעיף 211 20. בסעיף 211 לחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
- תיקון סעיף 214 21. בסעיף 214 לחוק העיקרי, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות", במקום "נכותו" יבוא "מוגבלותו", במקום "הנכה" יבוא "האדם עם מוגבלות", במקום "הנכות" יבוא "המוגבלות" ובמקום "שהנכה" יבוא "שהאדם עם מוגבלות".
- תיקון סעיף 215 22. בסעיף 215 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות".
- תיקון סעיף 219 23. בסעיף 219 לחוק העיקרי, במקום "לנכותו" יבוא "למוגבלותו".
- תיקון סעיף 220 24. בסעיף 220 לחוק העיקרי –

- (1) בכותרת השוליים, במקום "לנכים" יבוא "לאנשים עם מוגבלות";
- (2) בסעיף קטן (א), במקום "לנכים" יבוא "לאנשים עם מוגבלות".
25. תיקון סעיף 220 א בסעיף 220 לחוק העיקרי, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות".
26. תיקון סעיף 220 ב בסעיף 220 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "הנכות" יבוא "המוגבלות".
27. תיקון כותרת סימן ד' בפרק ט' לחוק העיקרי, במקום "ילד נכה" יבוא "ילד עם מוגבלות".
28. תיקון סעיף 221 בסעיף 221 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "ילד נכה" יבוא "ילד עם מוגבלות" ובמקום "לנכה" יבוא "לאדם עם מוגבלות".
29. תיקון סעיף 222 בסעיף 222 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכה" יבוא "עם מוגבלות", במקום "הנכה" יבוא "עם המוגבלות" ובמקום "נכותו" יבוא "מוגבלותו".
30. תיקון סעיף 222 א בסעיף 222 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכה" יבוא "עם מוגבלות" ובמקום "הנכה" יבוא "עם המוגבלות".
31. תיקון סעיף 222 ב בסעיף 222 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכים" ו"נכה" יבוא "עם מוגבלות".
32. תיקון סעיף 1ב222 בסעיף 1ב222 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "הנכה" יבוא "עם המוגבלות".
33. תיקון סעיף 239 בסעיף 239 (ב) לחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
34. תיקון סעיף 245 בסעיף 245 (א)(2)(ג) לחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
35. תיקון סעיף 246 בסעיף 246 (ב)(4) לחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
36. תיקון סעיף 251 בסעיף 251 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות", במקום "לנכה" יבוא "לאדם עם מוגבלות", במקום "הנכות" יבוא "המוגבלות" ובמקום "בנכה" יבוא "באדם עם מוגבלות".
37. תיקון סעיף 251 א בסעיף 251 א(ב) לחוק העיקרי, במקום "לנכה" יבוא "לאדם עם מוגבלות".
38. תיקון סעיף 310 בסעיף 310 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות", במקום "הנכות" יבוא "המוגבלות" ובמקום "ילד נכה" יבוא "ילד עם מוגבלות".
39. תיקון סעיף 315 א בסעיף 315 לחוק העיקרי, בהגדרה "ועדת עררים", בפסקה (2) שבה, במקום "לילד נכה" יבוא "לילד עם מוגבלות".
40. תיקון סעיף 315 ב בסעיף 315 ב(2) לחוק העיקרי, במקום "נכותו" יבוא "מוגבלותו".

- תיקון סעיף 315 ד 41. בסעיף 315 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
- תיקון סעיף 1315 42. בסעיף 1315(א)(2) לחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
- תיקון סעיף 315 י 43. בסעיף 315 לחוק העיקרי, במקום "הנכות" יבוא "המוגבלות".
- תיקון סעיף 320 44. בסעיף 320 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות", במקום "הנכות" יבוא "המוגבלות" ובמקום "נכותו" יבוא "מוגבלותו".
- תיקון סעיף 323 45. בסעיף 323 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נכותו" יבוא "מוגבלותו", במקום "הנכה" יבוא "האדם עם המוגבלות" ובמקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
- תיקון סעיף 335 46. בסעיף 335(ז) לחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
- תיקון סעיף 345 47. בסעיף 345(א) לחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
- תיקון סעיף 351 48. בסעיף 351 לחוק העיקרי, בכל מקום למעט בסעיף קטן (יא)(ג2)(א), במקום "נכות" יבוא "מוגבלות" ובמקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות".
- תיקון סעיף 3367 ב 49. בסעיף 3367(ג)(2) לחוק העיקרי, במקום "נכה" יבוא "אדם עם מוגבלות".
- תיקון סעיף 398 50. בסעיף 398(א)(2)(5) לחוק העיקרי, במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".
- תיקון לוח י" 51. בלוח י" לחוק העיקרי, בפרט 8, בטור ב', במקום "נכות" יבוא "מוגבלות".

דברי הסבר

השימוש במונח "נכה" בשפת היום-יום עשוי להיחשב בעל משמעות שלילית ועלול לפגוע בכבודם של מי שהוא מכוון כלפיו. לפיכך מוצע להחליף בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), את המונח "נכה" במונח "אדם עם מוגבלות" ולהחליף את המונח "נכות" במונח "מוגבלות". בהתאמה מוצעים תיקונים גם במונחים "ילד נכה" ו"עקרת בית נכה".

הצעת החוק מתקנת אך ורק את המונח הלשוני, ואין בהחלפת המונח כדי לשנות את ההסדרים המהותיים שנוגעים לאותם אנשים ואת הזכויות שהחוק מקנה להם. כמו כן, השימוש במונח "אדם עם מוגבלות" אינו משנה מהותית את ההסדרים השונים שיש בחוק הביטוח הלאומי ובחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח–1998, והמונח "אדם עם מוגבלות" בכל אחד מהחוקים האמורים הוא בעל משמעות שונה ומקנה זכויות שונות.

השאיפה היא ששינוי המונח "נכה" בחוק הביטוח הלאומי יוביל גם לשינוי השיח היום-יומי השגור, וכך השיח כלפי אותם אנשים יהיה מכבד יותר ופוגעני פחות.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יעקב אשר וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/823) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת יעקב אשר ומשה גפני (פ/25/3102).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח באייר התשפ"ג (09.05.2023)